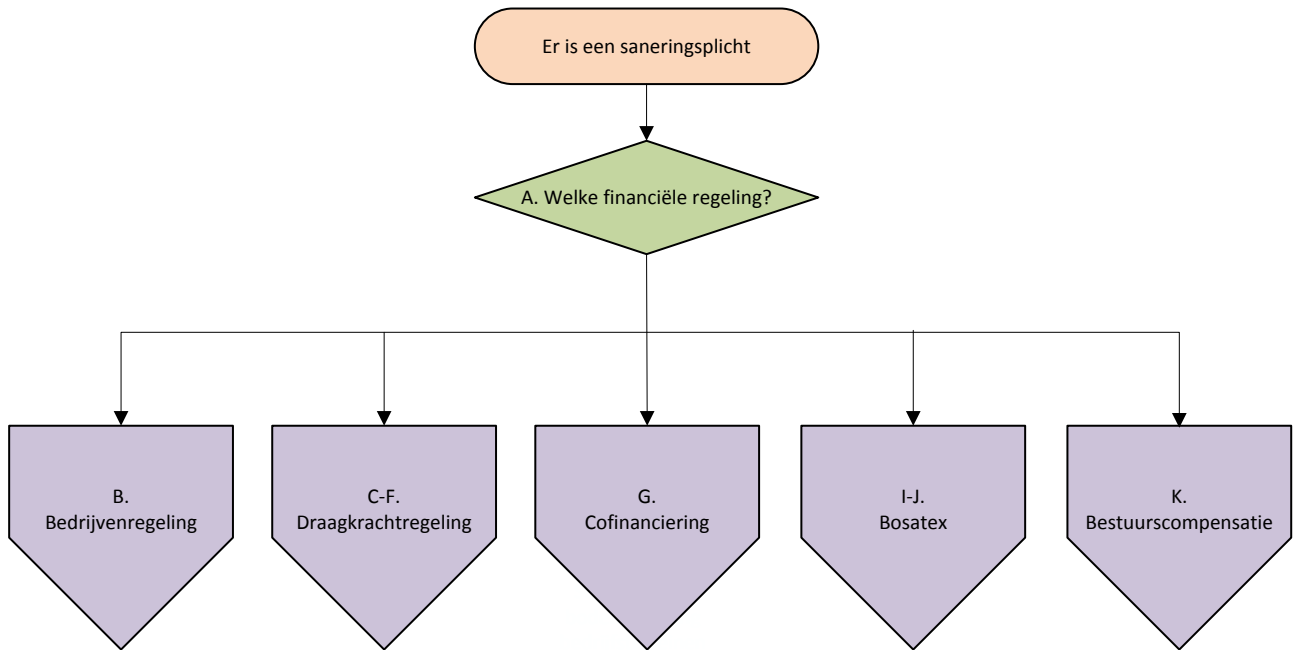
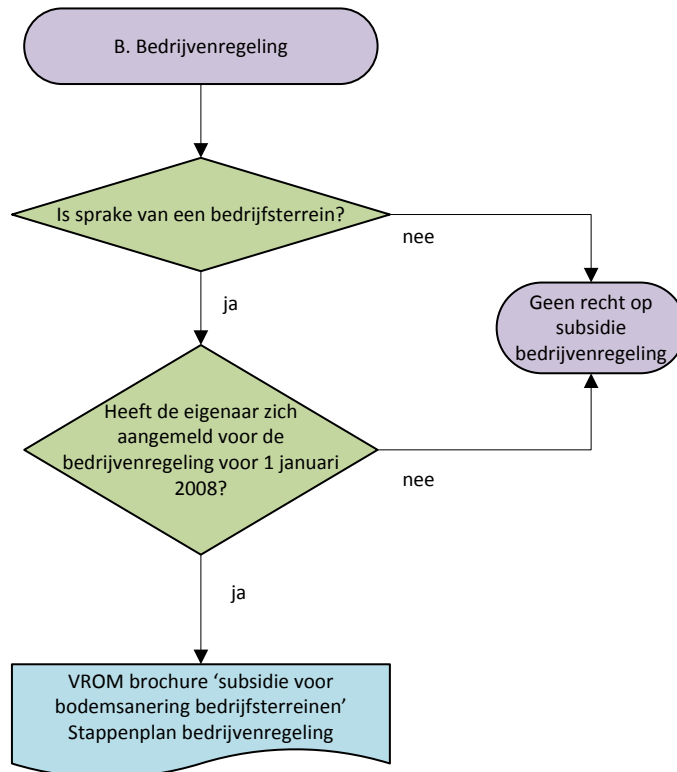

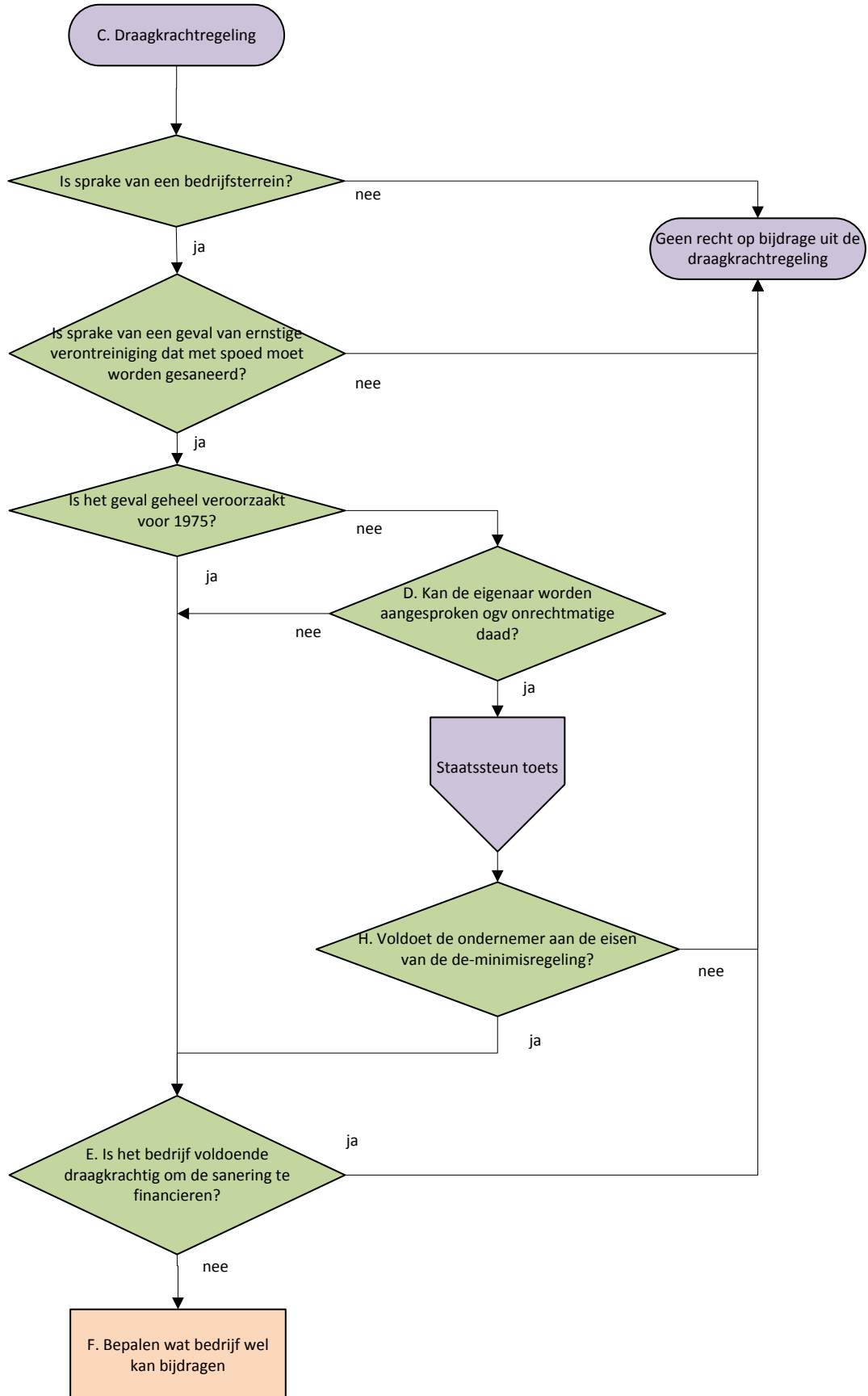
Financiële regelingen sanering

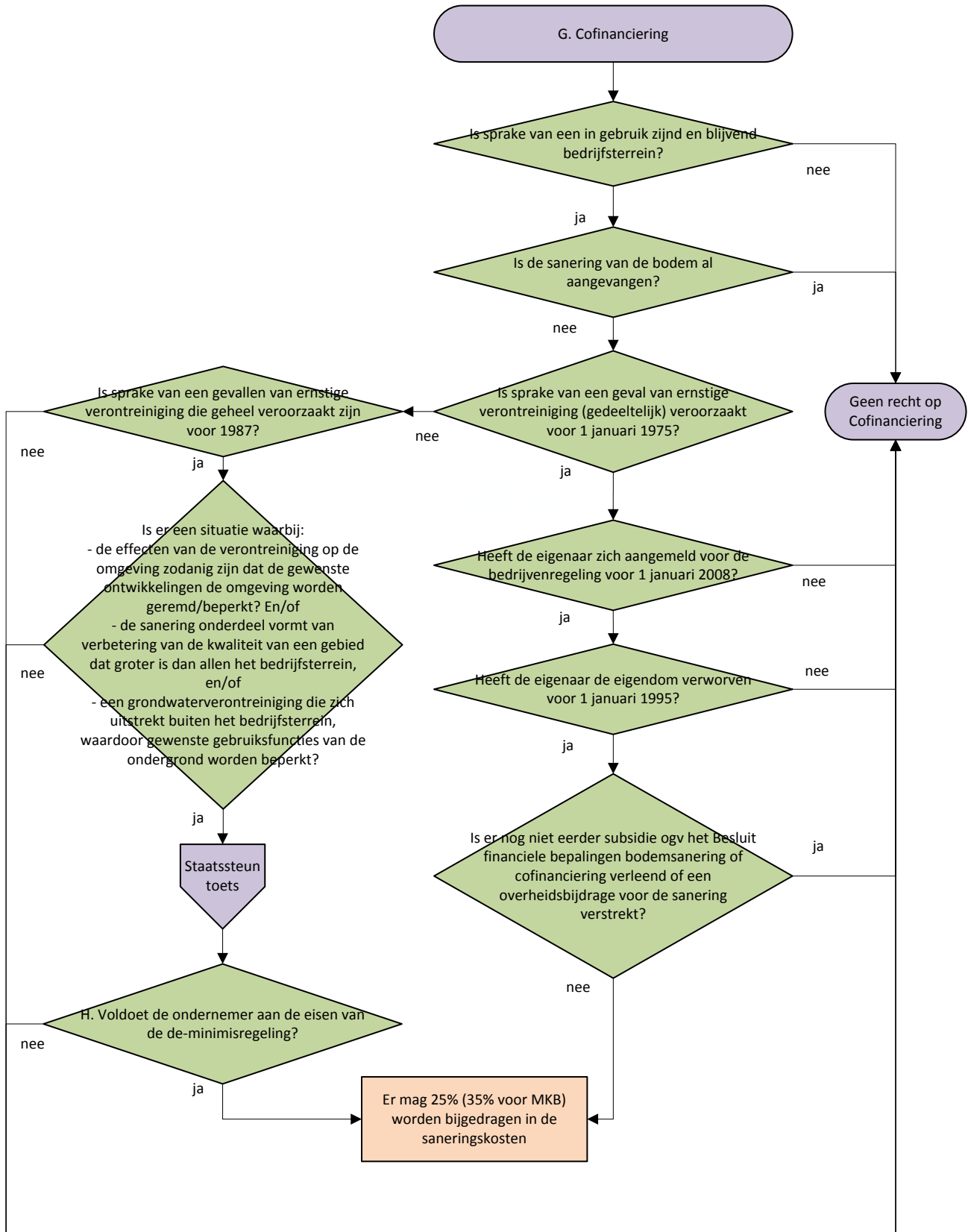
Financiële regelingen sanering: Bedrijvenregeling

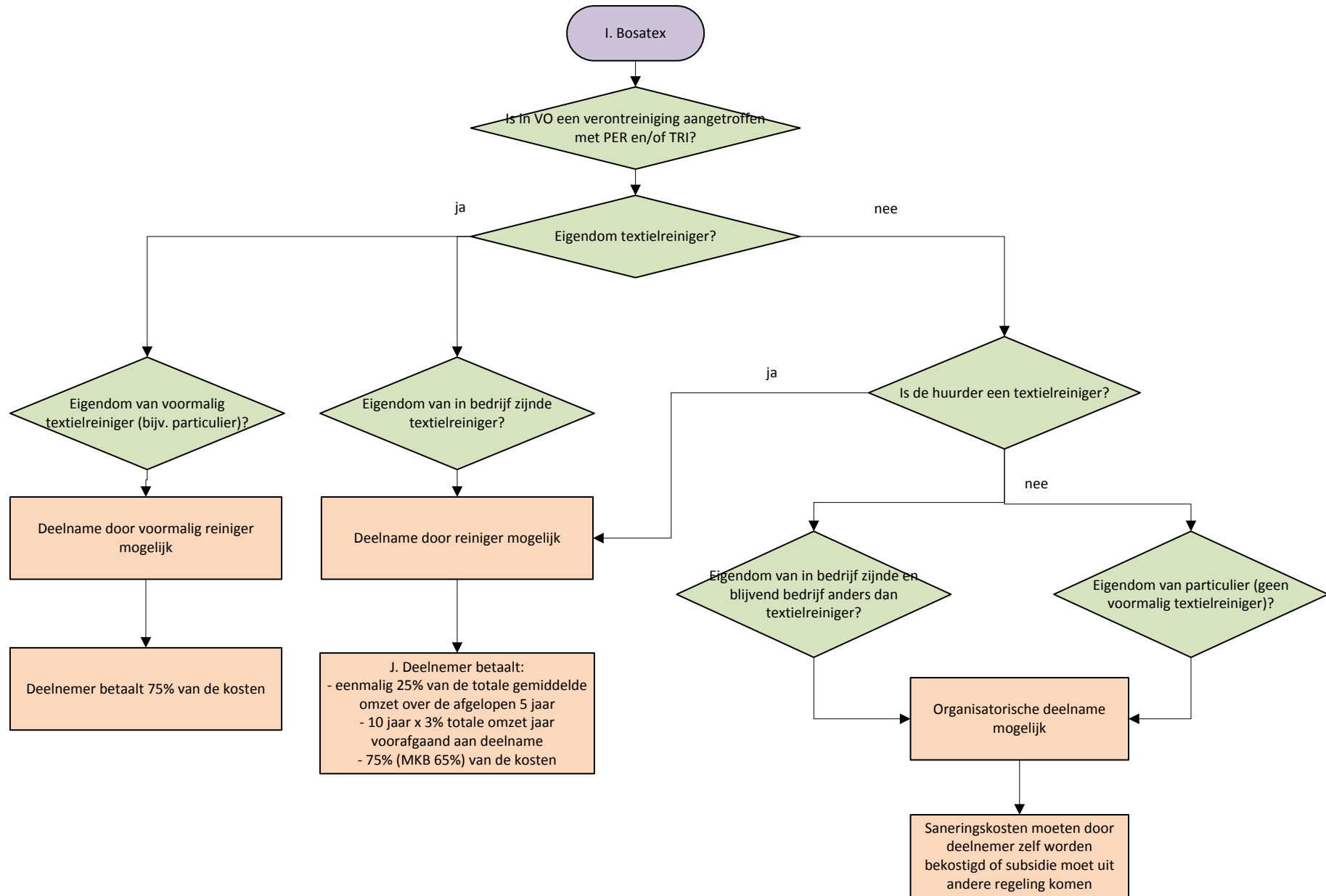
Financiële regelingen sanering: Draagkrachtregeling

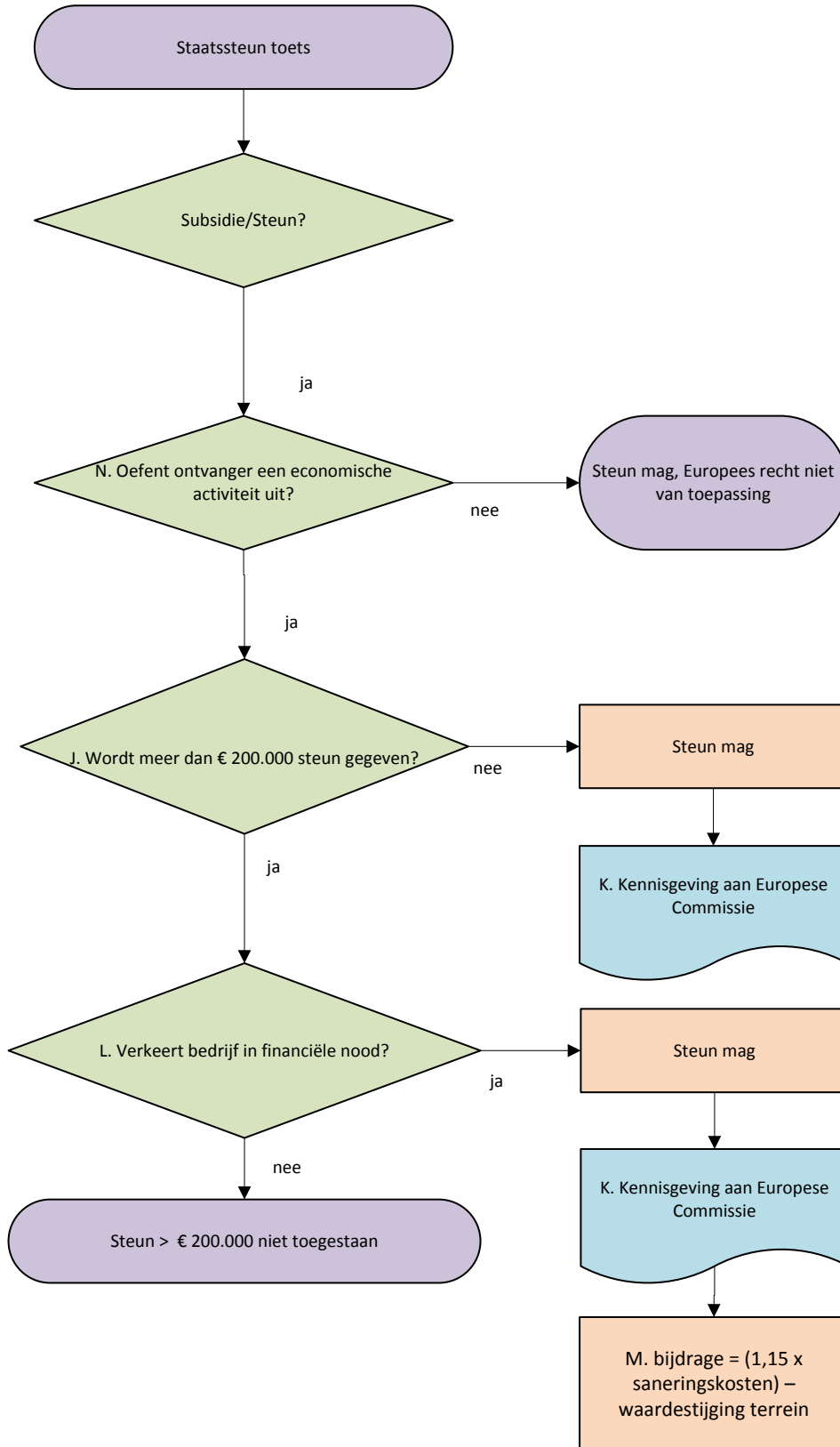
Financiële regelingen sanering: Cofinanciering

Financiële regelingen: Bosatex

Staatssteun toets

Financiële regelingen sanering

A. Welke financiële regelingen zijn er:

- Bedrijvenregeling
- Draagkrachtregeling
- Cofinanciering
- Bosatex
- Bestuurscompensatie

De wettelijke basis voor de eerste 4 financiële regelingen is artikel 76j Wet bodembescherming.

B. Eigenaren en erfpachters komen in aanmerking voor subsidie uit de **Bedrijvenregeling**.

Gesubsidieerd wordende kosten van de sanering van een bedrijfsterrein. Bedrijven die zich voor de Bedrijvenregeling hebben aangemeld voor 1 januari 2008 kunnen, als ze aan de voorwaarden voldoen, subsidie krijgen voor de sanering van historische verontreinigingen. Subsidie op grond van de Bedrijvenregeling hoeft niet de staatssteuntoets te doorlopen want de regeling is ter goedkeuring aan de Europese Commissie voorgelegd en is staatssteun-proof.

C. De **Draagkrachtregeling** is ingesteld om zoveel mogelijk te voorkomen dat gezonde bedrijven failliet gaan vanwege een verplichte bodemsanering. In het Besluit financiële bepalingen bodemsanering is geregeld dat de overheid de uitvoering van de sanering kan overnemen als de levensvatbaarheid van het bedrijf in gevaar komt door een sanering. De eigenaar of erfpachter vergoedt dan een naar draagkracht te bepalen bedrag. Er moet dan wel sprake zijn van een saneringsplicht op grond van artikel 55b Wet bodembescherming.

D. De vraag of de eigenaar kan worden aangesproken op grond van onrechtmatige daad vloeit voort uit artikel 75 lid 1 van de Wet bodembescherming. Alleen de veroorzaker kan een onrechtmatige daad hebben gepleegd. De vraag is of dit de veroorzaker ook verweten kan worden. Uit de arresten Van Wijngaarden – Staat en Staat – Akzo Resins (HR 24 april 1992, NJ 1993, 643 en 644) van de Hoge Raad inzake kostenverhaal op de veroorzaker volgt dat op het rijdstip van de bodemvervuiling voor de vervuiler duidelijk moet zijn dat vermogensnadeel, in de zin van het maken van saneringskosten, zou ontstaan. Vervolgens is door de Hoge Raad, in verband met de rechtszekerheid en de eenheid van recht, 1 januari 1975 geprikt als datum waarop deze duidelijkheid voor de veroorzakers kon bestaan. Soms kan echter toch worden aangetoond dat de veroorzaker in dit specifieke geval niet behoefde te weten dat het in de bodem brengen van de stoffen schadelijk zou zijn. Zo was bijvoorbeeld het in de bodem brengen van asbest lange tijd een prima manier om een terrein op te hogen. Indien de veroorzaker wat verweten kan worden, dan kan de draagkrachtregeling niet worden toegepast.

E. In bijlage 1 van het Besluit financiële bepalingen bodemsanering wordt uitgebreid ingegaan op de te doorlopen stappen om te bepalen of sprake is van onvoldoende draagkracht bij het bedrijf.

F. De hoogte van vergoeding naar draagkracht van een eigenaar, wordt aan de hand van de volgende stappen berekend:

- Bepalen van de totale saneringskosten
- Bepalen van de waardestijging van het terrein door de sanering. Dit doe je als volgt. Eerst bereken je de waarde van het terrein in schone staat (volgens taxatie) minus saneringskosten = waarde terrein in verontreinigde staat (minimaal € 1, nooit negatief) en vervolgens: de waarde terrein in schone staat minus de waarde van het terrein in verontreinigde staat = de waardestijging van het terrein door de sanering.
- Bepalen van de minimale vergoeding van een bedrijf aan het bevoegd gezag. De minimale bijdrage van het bevoegd gezag aan de sanering moet zijn de waardestijging van het terrein door de sanering minus $0,15 \times$ saneringskosten = de minimale vergoeding van een bedrijf aan het bevoegd gezag
- Vervolgens wordt aan de hand van de uitkomst van de draagkrachtmeting en de gebruikelijke bedrijfskosten en kosten voor een eventuele lening tbv de sanering bepaald wat de vergoeding moet zijn van het bedrijf aan het bevoegd gezag voor de uitvoering van de sanering.

G. **Cofinanciering** is vastgelegd in aanvullende bepalingen in de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de bevoegdheid van de minister om

regels te stellen voor de subsidie die wordt verstrekt aan een collectieve organisatie (artikel 31, tweede lid Besluit financiële bepalingen bodemsanering). De reikwijdte en voorwaarden van dit instrument hebben vooral betrekking op het stimuleren van een gebiedsgerichte benadering, al of niet in combinatie met gewenste ruimtelijke ontwikkelingen. De criteria zijn ruim geformuleerd om recht te doen aan de beoordeling van het maatschappelijk belang in de lokale situatie. De regeling wordt uitgevoerd door het Bodemcentrum.

- H. De **Staatssteuntoets** houdt in dat de subsidie pas mag worden verleend nadat de subsidieverlener heeft vastgesteld dat aan de eisen van de de-minimisverordening is voldaan. Dit betekent dat in drie kalenderjaren het plafond van € 200.000 aan subsidie niet mag worden overschreden. De eigenaar moet aan Bodemcentrum hiertoe een verklaring overleggen (bijlage 8a van de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2005).

De overheden controleren of bij de steunverlening aan uw onderneming aan de eisen van de de-minimisverordening is voldaan. Met deze verklaring geeft u aan dat met de huidige subsidieverlening aan uw onderneming de steundrempels niet worden overschreden.

- I. De **Bosatex** regeling vloeit voort uit het convenant dat in 2005 is gesloten tussen het Ministerie van VROM en de Nederlandse vereniging van textielreinigers (Netex). De regeling is in 2009 van start gegaan. De stichting Bosatex zorgt voor het laten verrichten van bodemonderzoek, en zorgt voor de sanering en nazorg. De spoedeisendheid is geen criterium voor deelname. Dat is ook logisch omdat Bosatex een totaal pakket biedt waarvan nader onderzoek een onderdeel is. Op de website van Bodemcentrum is een [toelichtende folder](#) te vinden. De Bosatex-regeling is door de Europese Commissie getoetst op ontoelaatbare staatssteun. Daarom hoeft de staatssteuntoets niet te worden doorlopen.

- J. indien de deelnemer behoort tot een groep van ondernemingen, gaat het om de totale gemiddelde jaarlijkse bedrijfsomzet van de groep.

- K. In geval van compensatie is degene die wordt gecompenseerd aansprakelijk, maar wordt het niet redelijk en billijk gevonden om deze partij de gehele sanering te laten betalen. Er kan dan door deze persoon een verzoek worden gedaan tot het verkrijgen van financiële compensatie of er kan door het bestuursorgaan ambtshalve compensatie worden aangeboden. Een aantal bevoegde gezagen heeft in hun bevelsbeleid een compensatieregeling opgenomen of de mogelijkheid tot compensatie benoemd. Het is een vorm van **bestuurscompensatie**.

Als sprake is van een "onevenredig zware last" kan de last worden verlicht door het bieden van een 'passende' vergoeding. Deze vergoeding wordt dan compensatie genoemd. Dit kan zich bijvoorbeeld volgens het bevelsbeleid voordoen indien er sprake is van een 'ongelijkheid'. Degene die om compensatie verzoekt draagt de bewijslast van de 'ongelijkheid'. Aangetoond dient te worden in hoeverre hij 'onevenredig benadeeld' wordt.

Compensatie geschiedt alleen over de netto-saneringskosten. Dit betekent dat eventuele samenloopkosten niet worden vergoed. Onder samenloopkosten moet worden verstaan kosten die toch gemaakt zouden moeten worden ook los van de saneringskosten.

Situaties waarin compensatie kan worden overwogen:

- indien de verontreiniging gedeeltelijk vóór 1 januari 1975 is ontstaan. Gecompenseerd wordt dan maximaal de kosten die gerelateerd zijn aan het deel van de verontreiniging die is ontstaan in de periode vóór 1 januari 1975;
- indien een deel van de verontreiniging is gelegen buiten het gebied (perceel) waarop het eigendomsrecht betrekking heeft. Gecompenseerd wordt dan maximaal de kosten die gerelateerd zijn aan het gebied dat ligt buiten het perceel in eigendom van degene die wordt gecompenseerd;
- ingeval van erfopvolging en de kosten van de sanering de omvang van de nalatenschap te boven gaat.

De staatssteun toets hoeft niet te worden uitgevoerd. Omdat je zou kunnen stellen dat degene die recht heeft op bestuurscompensatie voor dat deel niet aansprakelijk kan worden geacht, is het compenseren van de onevenredig zware last die iemand draagt ook geen subsidie of steun.

Staatssteun

- J. Bestuursorganen die bedrijven willen steunen moeten rekening houden met de regels voor staatssteun. Staatssteun moet in principe worden gemeld bij de Europese Commissie. Zolang de steunmaatregelen over drie opeenvolgende kalenderjaren in totaal om de € 200.000 blijven zijn ze van die aanmeldingsverplichting vrijgesteld. Onder het woord staatssteun vallen alle financiële voordelen die een onderneming van de overheid krijgt (zoals subsidie, bijdragen, steunmaatregelen en andere voordelen). Decentrale overheden kunnen onder de de-minimisverordening ondernemingen tot € 200.000 aan steun verlenen zonder dat er sprake is van staatssteun. Dit bedrag geldt per onderneming over een periode van drie belastingjaren.

Indien staatssteun wordt verleend, zijn de de-minimis vereisten en voorwaarden op de staatssteunverlening van toepassing. Dit betekent onder meer dat:

- de bijdrage pas mag worden verleend nadat de subsidieverlener heeft vastgesteld dat het plafond van € 200.000 in drie kalenderjaren niet wordt overschreden door toekenning van de bijdrage. De ondernemer moet hiervoor een de-minimis verklaring overleggen. Hierbij dienen nationale én communautaire steunbedragen meegeteld te worden.

Werkwijze vaststelling ontvangen driejaarsbijdrage:

- de periode van drie jaar wordt vastgesteld op basis van de belastingjaren zoals die in Nederland ook voor fiscale doeleinden worden gebruikt. De driejaarsperiode is 'voortschrijdend': bij iedere verlening dient te worden gekeken naar de bijdrage die in het lopende kalenderjaar is verstrekt + de bijdrage die is verstrekt in de voorafgaande twee kalenderjaren.
- Bij het optellen van de bijdragen over drie jaar geldt dat moet worden uitgegaan van de brutobedragen, dus vóór aftrek van belastingen.
- Steun in de zin van de verordening kan, behalve om subsidieverlening, ook gaan om leningen tegen gunstige voorwaarden, de verkoop van grond tegen een lagere prijs dan de marktwaarde, vrijstellingen, verlagingen of kwijtschelding van directe of indirecte belastingen et cetera.
- de bijdrage wordt geacht te zijn verleend op het tijdstip waarop de onderneming een wettelijke aanspraak op de steun krijgt. Dit betekent concreet dat voor iedere bijdrage uitgegaan dient te worden van de datum waarop het besluit tot subsidieverlening (of verlening van een voordeel) is genomen.

- K. Boven € 200.000 is de AGVV (Algemene groepsvrijstellingsverordening Nr. 651/2014 van de Europese Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard) van toepassing. Onder de AGVV mag investeringssteun worden gegeven ten behoeve van het sanering van verontreinigde terreinen (artikel 45 van de AGVV). Er geldt een drempel van 20 miljoen euro per ondernemingen per project. Dit betekent dat boven deze drempel de steun alsnog moet worden aangemeld bij de Europese Commissie. Onder deze drempel (en boven de De-minimisvrijstelling) kan volstaan worden met een kennisgeving aan de Commissie. Door deze ruime drempel is er niet snel sprake van ongeoorloofde staatssteun. De voor steun in aanmerking komende kosten zijn de bij de bodemsanering gemaakte kosten, verminderd met de waardevermindering van het terrein.
- L. In artikel 45 van de AGVV (Algemene groepsvrijstellingsverordening Nr. 651/2014 van de Europese Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard)

staat dat de veroorzaker, als deze nog te identificeren is, de sanering moet financieren overeenkomstig het beginsel „de vervuiler betaalt”, en dat geen staatssteun wordt toegekend. Maar als deze veroorzaker volgens het toepasselijke recht niet kan worden verplicht de kosten te dragen, dan kan de veroorzaker toch staatssteun ontvangen. Een veroorzaker kan bijvoorbeeld niet worden verplicht de kosten van de sanering te dragen als de verontreiniging is veroorzaakt voor 1975 of als de veroorzaker de sanering niet kan bekostigen en anders failliet gaat.

- M. De steun voor het saneren van vervuilde locaties kan tot 100% van de in aanmerking komende kosten bedragen, vermeerderd met 15% van de kosten van de saneringswerkzaamheden. De voor steun in aanmerking komende kosten zijn gelijk aan de kosten van de werkzaamheden, verminderd met de waardestijging van het terrein. Bovendien is bepaald, dat het totale bedrag van de steun in geen geval hoger kan zijn dan de daadwerkelijke uitgaven van de onderneming.

- N. De staatssteunregels gelden alleen voor ondernemingen. Maar volgens Europees recht omvat het begrip 'onderneming' alle entiteiten die een economische activiteit uitoefenen. Dit kan dus ook de overheid, een stichting, een vereniging of een particulier zijn. De staatssteunregels gelden dus voor iedereen die tegen een vergoeding goederen en diensten levert op een markt. Concurrentie tussen meerdere aanbieders kan eveneens een aanwijzing zijn dat er sprake is van ondernemingsactiviteiten. De afwezigheid van een winstogmerk leidt er niet automatisch toe dat er geen sprake is van een ondernemingsactiviteit.